

UNSPREZECE FECIORI

Am unsprezece feciori.

Primul este foarte puțin arătos, însă e serios și deștept; dar, cu toate că îl iubesc la fel ca pe toți copiii ceilalți, nu-l prețuiesc prea mult. Gîndirea lui îmi pare prea simplă. Nu vede nici în dreapta nici în stînga și nici în depărtare ; alergă neconținut în cerc sau mai curînd se învîrtește pe loc în mica sferă a gîndirii sale. Al doilea este frumos, zvelt, binefăcut; te încîntă să-l vezi în poziție de scrimă. Și el e deștept dar pe deasupra mai cunoaște și lumea ; a văzut multe și de-aceea pînă și natura patriei pare să-i grăiască mai intim decît celor rămași acasă. Totuși, această trăsătură desigur că nu se datorează numai — și nici măcar în primul rînd - călătoriilor, ci face parte mai degrabă din firea inimitabilă a acestui copil, pe care o recunoaște, de pildă, orice om care încearcă să imite atistica lui săritură în apă cu multiple răsuciri, dar totuși sălbatic controlată. Curajul și pofta imitatorului duc pînă la capătul trambulinei, dar acolo, în loc să sară, el se oprește deodată și ridică brațele în semn de scuză. - Și cu toate astea (ar trebui să fiu de fapt fericit că am asemenea copil), raportul dintre mine și el nu este netulburat. Ochiul lui stîng este puțin mai mic decît dreptul și clipește des ; doar un mic defect, firește, care-i face expresia feței și mai provocatoare decît ar fi fost altcum ; și, față de ermeticitatea inaccesibilă a firii lui, nimeni nu va remarca cu reprobare acest ochi mai mic, ce clipește des. Eu însă, ca tată, o fac. Desigur că nu acest defect fizic este ceea ce mă doare, ci o mică anomalie a spiritului său, care-i e caracteristică, o otravă oarecare ce-i rătăcește prin sînge, o anumită incapacitate de a-și desăvîrși structura vieții proprii, pe care doar eu o întrevăd. Dar, pe de altă parte, firește că tocmai asta îl face cu adevărat fiul meu, căci acest cusur este totodată cusurul întregii noastre familii și apare mai mult decît evident la acest fiu.

Al treilea fecior este de asemeni frumos, dar nu e genul de frumusețe care-mi place. Este frumusețea cîntărețului : gura arcuită, ochiul visător, un cap care are nevoie de o draperie îndărătul său pentru a produce efect, pieptul boltindu-se nemăsurat, mîinile gata să gesticuleze numaidecît și revenind cu prea multă

ușurință înapoi, în jos, picioare care se mișcă afectat pentru că nu pot duce la greu. Și pe deasupra : timbrul vocii lui nu e plin ; amăgește o clipă, îl face pe cunoscător să asculte atent,

dar se pierde foarte curînd. — Deși, în general, toate te-ar ispiti să te fălești cu un asemenea fiu, totuși îl ții de preferință ascuns ; nici el însuși nu se vîrî în fruntea bucatelor, dar nu pentru că și-ar cunoaște cumva cusururile, ci din inocență. De altfel, se și simte străin în epoca noastră ; adesea e fără chef și nimic nu-l poate înveseli, de parcă ar face parte din familia mea, dar totodată și dintr-o alta, care a dispărut pentru totdeauna. Al patrulea fecior al meu este poate cel mai sociabil dintre toți. Adevărat copil al timpului său, el poate fi înțeles de oricine, stă cu picioarele pe pămîntul care e al tuturor și fiecare om este ispitit să-l salute dînd din cap. Poate că, datorită acestei aprecieri generale, firea lui dobîndește o oarecare degajare, mișcările lui o anumită libertate, părerile lui o notă de nepăsare. Unele din aforismele lui îți vine să le repeți deseori firește doar unele, căci în ansamblu suferă totuși de o mult prea mare superficialitate. Seamănă cu unul care sare admirabil, spintecînd aerul ca o rîndunică, dar care sfîrșește, totuși, dezolant, în pulberea deșartă, un nimic. Asemenea gînduri mă amărăsc la vederea acestui copil. Al cincilea fecior este drăguț și bun ; promițea mai puțin decît a înfăptuit; era atît de insignifiant, încît în prezența lui te simțeai pur și simplu singur ; dar a ajuns cu toate astea să se bucure de oarecare considerație. Dacă m-ar întreba cineva, cum s-a întîmplat una ca asta, aproape că n-aș putea răspunde. Poate că nevinovăția răzbate, totuși, cel mai ușor prin zbuciumul elementelor din lumea noastră, și el este cu adevărat nevinovat. Poate chiar prea nevinovat. Prietenos cu orișicine. Poate chiar prea prietenos. Mărturisesc sincer că nu mă simt prea bine cînd cineva îl laudă în fața mea. Că doar înseamnă să pui prea puțin preț pe laudă dacă lauzi pe cineva care merită atît de vădit laude, ca fiul meu. Cel de-al șaselea fecior al meu pare, cel puțin la prima vedere, să fie cel mai visător dintre toți. Un tip fără vlagă și totuși un flecar. De aceea nici nu ieși ușor la capăt cu el. Dacă e pe punctul de-a pierde se cufundă într-o tristețe de neînvins, iar dacă dobîndește superioritatea, și-o menține prin flecăreală. Totuși nu-i contest o anumită înflăcărare care-l duce pînă la uitarea de sine ; ziua-n amiaza mare își croiește adeseori drum prin hățișul gîndurilor ca prin vis. Fără a fi bolnav — mai curînd se bucură de o sănătate robustă — se clatină uneori, mai ales în amurg, dar n-are nevoie de ajutor, nu cade. Poate că dezvoltarea lui fizică e de vină pentru acest simptom, e mult

prea înalt pentru vârsta lui . Asta îl face dizgrațios în ansamblu, în ciuda unor detalii surprinzător de frumoase, ca, de pildă mâinile și picioarele. Dizgrațioasă este, de altfel, și fruntea lui, cu pielea și forma oaselor oarecum stafidită.

Al șaptelea fecior îmi aparține poate mai mult decât toți ceilalți. Lumea nu se pricepe să-l aprecieze; nu-i înțelege spiritul de un gen cu totul special. Nu-i exagerez meritele ; știu bine că e destul de insignifiant ; dacă lumea n-ar avea alt păcat decât acela de-a nu ști să-l prețuiască încă ar fi imaculată. Dar, în sânul familiei , n-aș vrea să fiu lipsit de un asemenea fecior. El aduce atât frământare, cât și respect față de tradiție, și le îmbină pe amândouă, cel puțin după aprecierea mea, într-un întreg ireproșabil. Dar el însuși este, firește, ultimul care să știe cum să folosească acest întreg ; roata viitorului n-o va pune în mișcare ; totuși această însușire a lui este atât de tonică, atât de dătătoare de speranțe; mi-aș dori să aibă copii, iar aceștia, la rândul lor, alți copii. Din păcate, dorința asta pare că nu vrea să se împlinească. Stăpînit de-o suficiență pe care o înțeleg, dar care-mi e în, aceeași măsură nesuferită și care stă într-o contradicție măreață cu părerea celor din jur, el umblă prin lume de unul singur, nu se sinchisește de nici o fată și, cu toate astea, nu-și va pierde niciodată buna dispoziție.

Feciorul al optulea este copilul care-mi dă numai griji și necazuri ; de fapt, nu văd nici un motiv pentru asta. Mă privește străin, și totuși simt că mă unesc cu el legături paterne strînse. Timpul a îndreptat multe ; pe vremuri însă mă cuprindea uneori un tremur numai cînd mă gîndeam la el. El își urmează calea lui ; a rupt orice legături cu mine. Și va răzbi oriunde va vrea, cu căpățîna lui tare, cu micul său trup athletic — doar picioarele le avea, ca băiat, slabe, dar se vor fi înzdrăvenit între timp. Adeseori îmi vine poftă să-l chem îndărăt, să-l întreb ce e cu el, de fapt, de ce se izolează astfel de taică-său și ce intenții are, în fond ; dar acum este atât de departe și a trecut atîta vreme, că n-are decât să rămînă unde este. Aud că e singurul dintre fiii mei care poartă barbă ; firește, nu-i vine prea bine unui om atât de scund ca el.

Cel de-al nouălea fecior este foarte elegant și are acea privire dulce destinată femeilor. Atît de dulce încît uneori mă poate seduce chiar și pe mine, deși știu bine că nu e nevoie, propriu-zis, decât de un burete ud pentru a șterge toată strălucirea asta suprapămîntească. Particularitatea acestui băiat, însă, este că

nici măcar nu pornește cu gîndul de a seduce ; s-ar mulțumi să stea toată viața întins pe canapea și să-și piaronească privirea în tavan sau, mai curînd, să, și-o odihnească sub pleoapele închise. Cînd stă în această poziție preferată, vorbește cu plăcere și nu tocmai rău ; concis și plastic ; dar numai în limitele sale ; dacă le depășește — lucru inevitabil ținînd seama de îngustimea lor - vorbele lui devin goale. I-ai face semn să tacă , dacă ai spera că privirea asta îngreunată de somn te-ar putea observa.

Al zecelea fecior al meu trece drept un caracter sincer. Nu vreau nici să contest întru totul acest cusur, nici să-l confirm întru totul. Fapt sigur este că oricine îl vede venind cu un aer solemn ce depășește vîrsta lui, cu surtucul întotdeauna bine încheiat, cu pălăria neagră, veche, dar veșnic periată cu grijă, cu figura

Imobilă, cu bărbia ieșită puțin înainte, cu pleoapele arcuindu-se greu peste ochi, uneori cu două degete duse la gură — oricine îl vede astfel își zice: acesta e un fățarnic fără margini. Dar să-l ascuți apoi vorbind ! Rezonabil ; cumpănit ; răstit ; răstălmăcind întrebările cu o vioiciune răutăcioasă ; într-un uimitor, firesc și bucuros acord cu întreg universul ; un acord care, în mod inevitabil, te face să întinzi gîtul și să te ridici de pe scaun. Pe mulți, care se credeau foarte deștepți și care, după cum își închipuiau, simțeau că le repugnă exteriorul lui, i-a atras puternic cu cuvîntul său. Există însă, desigur, și oameni pe care îi lasă indiferenți exteriorul său și cărora cuvîntul lui le apare prefăcut. Nu vreau să hotărăsc în privința asta eu, ca părinte, dar trebuie să recunosc că părerea celor din urmă este mai demnă de luat în seamă decît a celor dintîi, Al

unsprezecelea fecior al meu este delicat, poate cel mai slab dintre toți fiii mei ; dar înșelător în slăbiciunea lui ; din timp în timp poate fi puternic și ferm ; totuși chiar și atunci slăbiciunea lui este oarecum fundamentală. Dar nu e o slăbiciune rușinoasă, ci anume ceva ce doar pe pămîntul nostru trece drept slăbiciune. Așa, de pildă, nu este slăbiciune oare și faptul de-a fi gata să-ți iei zborul, întrucît înseamnă, de bună seamă, șovăială, și lipsă de fermitate, și nestatornicie ? Ceva cam asemănător prezintă feciorul meu. Pe un părinte, firește, că nu-l bucură asemenea însușiri ; că doară ele duc, pare-se, la distrugerea familiei. Uneori mă privește de parcă ar vrea să-mi spună : «Am să te iau cu mine, tată. Apoi eu gîndesc: «Ai fi cel din urmă căruia m-aș încredința». Iar privirea lui pare să-mi

replce : «Deci pot să fiu, măcar, cel din urmă.
Ăștia sînt cei unsprezece feciori.